

**Ks. ANTONI DĘBIŃSKI, *Prawo w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Historia i współczesność,*
Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1999, stron 155**

Dnia 27 marca 1998 roku została urządzona przez KUL jubileuszowa sesja naukowa z okazji 80-lecia założenia Uniwersytetu. W czasie sesji zostały zaprezentowane dzieje i stan aktualny poszczególnych dyscyplin naukowych tam uprawianych. Przywołano także historię i współczesną sytuację nauk prawnych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Recenzowana książka stanowi poszerzoną wersję tej prezentacji.

Znamienny jest fakt, że w strukturze nowo utworzonego w 1918 r. Uniwersytetu Lubelskiego, posiadającego wówczas cztery wydziały były aż dwa jurydyczne: Wydział Prawa Kanonicznego i Nauki Moralnych, oraz Wydział Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych. Książkę można podzielić na trzy części. Jej pierwszą część stanowi rozdział I: „Prawo kanoniczne” i jak sama nazwa wskazuje, poświęcony jest studium prawa kanonicznego. Druga część opracowania: „Prawo” zajmuje się naukami prawnymi w ogóle, zaś trzecią część stanowi Appendix.

Wydział Prawa Kanonicznego i Nauk Moralnych od samego początku istnienia, tj. od 1918 r., był uprawniony do nadawania stopni licencjatu i

doktoratu. Wkrótce po założeniu uległa zmianie jego struktura i nazwa; przekształcony został w Wydział Prawa Kanonicznego i był w okresie międzywojennym jedynym odrębnym Wydziałem tej dyscypliny naukowej w Polsce. Systematyczny rozwój kanonistyki lubelskiej w latach 1918–1939 zahamowała II wojna światowa. Po jej zakończeniu struktura Wydziału uległa przeobrażeniom, w szczególności trzeba odnotować lata 1981–1983. Wówczas został on przekształcony w Wydział Prawa Kanonicznego i Nauk Prawnych. W jego ramach została powołana Sekcja Prawa Kanonicznego i Sekcja Prawa. Utworzono nowe katedry kanonistyczne a nazwy niektórych dawnych uległy zmianie. Dzieje badań naukowych i związanych z nimi publikacji można podzielić na trzy okresy: 1. Okres II Rzeczypospolitej, 2. Od II wojny światowej do 1983 roku – promulgowanie KPK; 3. Po ogłoszeniu KPK. Badania podejmowane w okresie II Rzeczypospolitej dotyczyły pierwszego KPK z 1917 roku promulgowanego przez Benedykta XV. Po II wojnie światowej można wyróżnić dwa nurty badawcze: dogmatyczno-prawny i historyczno-prawny. W okre-

się trzecim – źródłowym materiałem badawczym stał się nowy KPK 1983, będący niejako „wielkim pasem transmisyjnym przenoszącym na język kanonistyczny” eklezjologię Soboru Watykańskiego II oraz liczne dokumenty prawodawstwa posoborowego. Prace kanonistów zostały poszerzone o aspekt teologiczny, a w kanonistyce pojawiła się teologia prawa. Można zauważyć, że kierunki badań i publikacje podejmowane w lubelskim środowisku kanonistycznym były bardzo mocno powiązane z ważnymi wydarzeniami w życiu Kościoła powszechnego i lokalnego.

Drugim wydziałem jurydycznym w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim był Wydział Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych istniejący od 1918 roku. Początkowo funkcjonował jako całość, ale wkrótce, bo już w roku akademickim 1922/23 został podzielony na dwie sekcje: Sekcję Prawną i Sekcję Ekonomiczną. Sekcja stopniowo uzyskiwała prawa akademickie, by w roku 1938 otrzymać ich pełnię, mianowicie przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych. Jej dynamiczny rozwój nastąpił w latach 1944–1951. W roku 1949 komunistyczne władze z Warszawy podjęły akcję stopniowej likwidacji Sekcji Prawnej, sfinalizowaną w 1952 roku. Jej reaktywowanie nastąpiło w 1981 r. w ramach Wydział Prawa Ka-

nonicznego i Nauk Prawnych, który od 1989 r. przyjął nazwę: Wydział Prawa Kanonicznego i Świeckiego.

Działalność naukowo-badawcza uczonych w Sekcji Prawnej w okresie międzywojennym była nastawiona na dokonanie unifikacji prawa na obszarze niepodległej Polski; przygotowanie i opracowanie nowych systemów prawa. Była to zarazem służba Narodowi i Państwu polskiemu. Wraz z reaktywowaniem Sekcji Prawnej zostały wznowione badania naukowe i publikacje z różnych dziedzin i dyscyplin prawnych. Obejmują one:

1. Prawo rzymskie;
2. Historię prawa;
3. Prawo wyznaniowe;
4. Prawo konstytucyjne;
5. Prawo karne, kryminalistykę, kryminologię;
6. Prawo cywilne;
7. Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych;
8. Prawo finansowe;
9. Prawo administracyjne;
10. Prawo handlowe.

Wydział publikuje następujące periodyki naukowe: „Roczniki Nauk Prawnych”, „The heview of Comparativ Law”, oraz serię wydawniczą „Kościół i Prawo”.

Appendix zawiera: 1. Wykaz i obsadę katedry i Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL; 2. Wykaz alfabetyczny doktoratów z nauk prawnych uzyskanych w KUL od roku 1918 do 1998; 3. Wykaz chronologiczny doktoratów z nauk prawnych uzyskanych w KUL od 1918–1998; 4.

Wykaz alfabetyczny profesorów prowadzących seminaria naukowe z dziedziny nauk prawnych (prawo kanoniczne, prawo) w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz prac doktorskich przygotowanych w ramach poszczególnych seminariów w latach 1918–1998.

Ks. Jan Dyduch